

บทที่ 3

รูปแบบวิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานกองถ่ายทำภาพยนตร์ไทย : กรณีศึกษาผู้กำกับที่เป็นศิลปินตลก” นี้ ใช้รูปแบบการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) สำหรับผู้กำกับภาพยนตร์ที่เป็นศิลปินตลก ผู้บริหารบริษัทผลิตภาพยนตร์ ที่งานเบื้องหลังภาพยนตร์ที่กำกับโดยผู้กำกับที่เป็นศิลปินตลก จากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานกองถ่ายทำภาพยนตร์ไทยในขั้นตอนก่อนการถ่ายทำ ขั้นตอนระหว่างการถ่ายทำ และขั้นตอนหลังการถ่ายทำ การประเมินผลงานการทำงาน ศักยภาพของตัวผู้กำกับภาพยนตร์ที่เป็นศิลปินตลก และคุณภาพของภาพยนตร์ที่กำกับโดยศิลปินตลก โดยเป็นการหาข้อมูลรอบด้าน ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องก่อน แล้วทำการสัมภาษณ์ และถอดเทปสัมภาษณ์ โดยใช้การนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ซึ่งผู้ศึกษาได้กำหนดวิธีการศึกษาดังต่อไปนี้

ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานกองถ่ายทำภาพยนตร์ไทย : กรณีศึกษาผู้กำกับที่เป็นศิลปินตลก” นี้ ผู้ศึกษาจึงได้คัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ซึ่งผู้ศึกษาได้ทำการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยแยกออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอำนวยการสร้างภาพยนตร์ กลุ่มผู้กำกับภาพยนตร์ที่เป็นศิลปินตลก กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละกลุ่ม ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มอำนวยการสร้างภาพยนตร์ 3 ท่าน ที่เคยมีประสบการณ์อำนวยการสร้างและการทำงานร่วมกับผู้กำกับภาพยนตร์ที่เป็นศิลปินตลก

1.1 นายธวัชชัย พันธุ์ภักดี ผู้จัดการทั่วไปและผู้อำนวยการสร้างภาพยนตร์ของบริษัท พระนครฟิล์ม จำกัด

1.2 นางสาวเชนชนนี สุนทรสารทูล ผู้อำนวยการสร้างภาพยนตร์ (Head of Production) ของบริษัท จีทีเอช จำกัด

1.3 นายปรัชญา ปิ่นแก้ว ผู้อำนวยการสร้างภาพยนตร์ของบริษัท บาแรมยู จำกัด

2. กลุ่มผู้กำกับภาพยนตร์ที่เป็นศิลปินตลก ได้แก่ ผู้กำกับภาพยนตร์ที่เป็นศิลปินตลกจำนวน 3 คน

2.1 นายบำเรอ ผ่องอินทรีย์ ผู้กำกับภาพยนตร์ของบริษัท พระนครฟิล์ม จำกัด

2.2 นายจาตุรงค์ พลบูรณ์ ผู้กำกับภาพยนตร์ของ บริษัท จีทีเอช จำกัด

2.3 นายเพชรทาย วงศ์คำเหลา ผู้กำกับภาพยนตร์ของ บริษัท บาแรมยู จำกัด

3. กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ ทีมงานเบื้องหลังที่เคยร่วมงานกับผู้กำกับภาพยนตร์ที่เป็นศิลปินตลกจำนวน 9 ท่าน

3.1 นายพิพัฒน์ จอมเกาะ ผู้ช่วยผู้กำกับภาพยนตร์ และเขียนบทภาพยนตร์เรื่อง “วงษ์คำเหลา” ของบริษัท บาแรมยู จำกัด

3.2 นายจิระเดช สำเนียงเสนาะ ผู้กำกับภาพ ภาพยนตร์เรื่อง “บอดี้การ์ดหน้าเหลี่ยม” ของบริษัท บาแรมยู จำกัด

3.3 นายปภพ สุรสกุลวัฒน์ พนักงานตัดต่อภาพยนตร์เรื่อง “วงษ์คำเหลา” และ “โป๊ะแตก” ของบริษัท บาแรมยู จำกัด

3.4 นายวรวิทย์ ผ่องอินทรีย์ ผู้ช่วยผู้กำกับภาพยนตร์ และเขียนบทภาพยนตร์เรื่อง “หลวงพี่เท่ง” ของบริษัท พระนครฟิล์ม จำกัด

3.5 นายพนม พรหมชิต ผู้กำกับภาพ ภาพยนตร์เรื่อง “หลวงพี่เท่ง” ของบริษัท พระนครฟิล์ม จำกัด

3.6 นายสุนิตย์ อัสวานิกุล ผู้ตัดต่อภาพยนตร์เรื่อง “คนปี่มะ” และ “หลวงพี่เท่ง” ของบริษัท พระนครฟิล์ม จำกัด และภาพยนตร์เรื่อง “โกยเถอะโยม” ของบริษัท จีทีเอช จำกัด

3.7 นางสาวเหมือนฝัน อุปลัมปี ผู้ทำหน้าที่ตัดต่อภาพยนตร์ร่วมกับ คุณ สุนิตย์ อัสวานิกุล ในภาพยนตร์เรื่อง “โกยเถอะโยม” ของบริษัท จีทีเอช จำกัด

3.8 นายชัยวัฒน์ สีตลาชัย ผู้ช่วยผู้กำกับภาพยนตร์เรื่อง “ต๊ึด สู้ ฟุต” ของบริษัท จีทีเอช จำกัด

3.9 นายปัญญา นิยมเจริญพงษ์ ผู้กำกับภาพ ภาพยนตร์เรื่อง “โกยเถอะโยม” ของบริษัท จีทีเอช จำกัด

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาเรื่อง “การบริหารงานกองถ่ายทำภาพยนตร์ไทย : กรณีศึกษาผู้กำกับที่เป็นศิลปินตลก” ผู้ศึกษาได้กำหนดการเก็บข้อมูลโดยแยกตามประเภทของแหล่งข้อมูล ดังต่อไปนี้ แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา แบ่งได้ดังนี้

1. แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร ได้แก่ เอกสาร ตำราวิชาการ ข่าว บทความต่าง ๆ งานวิจัย และวิทยานิพนธ์ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานกองถ่ายทำภาพยนตร์ไทย : กรณีศึกษาผู้กำกับที่เป็นศิลปินตลก ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทดังต่อไปนี้

1.1 เอกสารปฐมภูมิ (Primary Sources) ได้แก่ เอกสารภายใน และ สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่ทำการศึกษาซึ่งประกอบไปด้วยข้อมูลที่มา ผลงานของผู้กำกับภาพยนตร์ที่เป็นศิลปินตลกได้เคยสร้างไว้

1.2 เอกสารทุติยภูมิ (Secondary Sources) ได้แก่ หนังสือ นิตยสาร หนังสือบทความในวารสารต่าง ๆ วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ โครงการเฉพาะบุคคล อินเทอร์เน็ต รายงานการวิจัย และสื่อสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2. แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล โดยอาศัยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลักประกอบด้วย ผู้บริหารบริษัทผลิตภาพยนตร์ ผู้กำกับภาพยนตร์ที่เป็นศิลปินตลก ทีมงานเบื้องหลังภาพยนตร์ที่มีผู้กำกับภาพยนตร์เป็นศิลปินตลก ซึ่งทั้งหมดนี้สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารกองถ่ายทำภาพยนตร์ที่มีผู้กำกับภาพยนตร์เป็นศิลปินตลกทั้งกระบวนการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาเรื่อง “การบริหารงานกองถ่ายทำภาพยนตร์ไทย : กรณีศึกษาผู้กำกับที่เป็นศิลปินตลก” ผู้ศึกษาได้ศึกษาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) มีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. จัดเตรียมเอกสาร แนวทางของคำถาม (Interview Guide)

2. ติดต่อขอสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย และขออนุญาตบันทึกข้อมูลจากการสนทนาด้วยเครื่องบันทึกเสียง และอธิบายให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ทราบว่าข้อมูลที่ได้นั้นจะนำไปใช้การศึกษา และเป็นข้อมูลรายงานโครงการเฉพาะบุคคลเท่านั้น

3. เริ่มทำการสัมภาษณ์โดยยึดแนวทางการสนทนา จดคำถามที่ได้เตรียมมา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้ให้สัมภาษณ์ด้วยว่า อาจตอบพาดพิงไปถึงประเด็น หรือคำถามที่ยังไม่มาถึง ผู้ศึกษา

สามารถตั้งคำถามเหล่านั้นขึ้นมาก่อน โดยไม่ต้องเรียงลำดับก็ได้ ในช่วงท้ายของการสัมภาษณ์ อาจให้ผู้ถูกสัมภาษณ์สรุปประเด็นที่กล่าวถึงอีกครั้ง เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันในเรื่องที่สนทนาทั้งหมด

4. แจ้งผู้ถูกสัมภาษณ์ว่า จะนำข้อมูลที่บันทึกไว้ด้วยการจดและที่บันทึกด้วยเครื่องบันทึกเสียง ไปถอดความและสรุปประเด็น จากนั้นจะนำเสนอในส่วนของผลการอภิปรายผล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ในการศึกษาเรื่อง “การบริหารงานกองถ่ายทำภาพยนตร์ไทย : กรณีศึกษาผู้กำกับที่เป็นศิลปินตลก” นั้น ผู้ศึกษาได้ใช้เครื่องมือในการศึกษา มีดังต่อไปนี้

1. เครื่องบันทึกเสียง ใช้สำหรับการบันทึกการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายไม่ว่าจะเป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก หรือว่าการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม

2. คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ เป็นชุดคำถามเจาะลึกแบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ที่มุ่งต้องการสอบถามรายละเอียด ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกองถ่ายทำภาพยนตร์ที่มีผู้กำกับภาพยนตร์เป็นศิลปินตลก โดยใช้คำถามในการสัมภาษณ์ปลายเปิดเป็นหลัก ซึ่งผู้ศึกษาจะแบ่งคำถามในการสัมภาษณ์ออกเป็น 3 ประเด็นดังนี้

2.1 เกณฑ์การคัดเลือกผู้กำกับภาพยนตร์ที่มาจากการเป็นศิลปินตลก ของบริษัทผู้สร้างภาพยนตร์

2.2 บทบาทหน้าที่การทำงานของผู้กำกับภาพยนตร์ที่เป็นศิลปินตลกในเชิงการบริหารงานกองถ่ายทำภาพยนตร์

2.3 ศักยภาพของผู้กำกับภาพยนตร์ที่เป็นศิลปินตลกในการทำหน้าที่บริหารกองถ่ายทำภาพยนตร์ไทย

คำถามทั้งหมดที่จะถามกลุ่มตัวอย่างนี้ จะเป็นการสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลการทำงานที่ผ่านมาโดยข้อมูลของใครก็จะอธิบายเกี่ยวกับภาพยนตร์ของตัวเองที่ได้มีประสบการณ์ ซึ่งก็จะมีอุปสรรค ข้อดี ข้อด้อย แตกต่างกันไป อันจะเป็นข้อมูลที่มีค่าสำหรับการเปรียบเทียบการบริหาร การทำหน้าที่ รวมถึงการทำงานในแต่ละองค์กรที่ผลิตภาพยนตร์ด้วย ผู้ศึกษาจึงนำประเด็นทั้ง 3 มาแตกเป็นโครงสร้างคำถามดังต่อไปนี้

1. เกณฑ์การคัดเลือกผู้กำกับภาพยนตร์ที่มาจากการเป็นศิลปินตลก ของบริษัทผู้สร้างภาพยนตร์ คำถามด้านเกี่ยวกับเกณฑ์การคัดเลือกผู้กำกับที่เป็นศิลปินตลก นั้นเป็นคำถาม

ที่ผู้ศึกษาใช้สัมภาษณ์ อำนวยการสร้างของบริษัทผลิตภาพยนตร์ที่ได้คัดเลือกผู้กำกับที่เป็นศิลปินตลกเหล่านี้มาร่วมงาน เป็นหลักโดยมีคำถามดังต่อไปนี้

- 1.1 บริษัทมีนโยบายในการคัดเลือกบุคลากรที่จะเข้ามากำกับภาพยนตร์อย่างไร?
- 1.2 กระบวนการคัดเลือกผู้กำกับภาพยนตร์หน้าใหม่ของทางบริษัทมีวิธีการขั้นตอนอย่างไรบ้าง?
- 1.3 ผู้กำกับภาพยนตร์ที่เป็นศิลปินตลกใช้ช่องทางใดในการเข้ามาเสนองานภาพยนตร์?
- 1.4 สิ่งสำคัญ จุดเด่น ที่ท่านเลือกผู้กำกับภาพยนตร์ที่เป็นศิลปินตลกมาเป็นผู้บริหารกองถ่ายทำภาพยนตร์คืออะไร

2. บทบาทหน้าที่การทำงานของผู้กำกับภาพยนตร์ที่เป็นศิลปินตลกในเชิงการบริหารงานกองถ่ายทำภาพยนตร์ ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 2 ชุดดังต่อไปนี้

2.1 ชุดคำถามเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่การทำงานของศิลปินตลกในเชิงการบริหารกองถ่ายทำภาพยนตร์ เป็นชุดคำถามที่ผู้ศึกษาใช้สัมภาษณ์ กลุ่มผู้กำกับภาพยนตร์ที่เป็นศิลปินตลก เป็นหลักโดยมีคำถามดังต่อไปนี้

- 2.1.1 บทบาทหน้าที่ของท่านในแต่ละขั้นตอนของการถ่ายทำภาพยนตร์มีอะไรบ้าง?
- 2.1.2 ท่านมีกลยุทธ์ในการบริหารงานกองถ่ายทำภาพยนตร์ในแต่ละวันอย่างไร?
- 2.1.3 ท่านมีการสั่งการและควบคุมการบริหารกองถ่ายทำภาพยนตร์อย่างไร?
- 2.1.4 ท่านมีความเข้าใจในเทคนิคการผลิตภาพยนตร์แบบใดบ้าง ยกตัวอย่างเทคนิคนั้นในการทำงาน?

2.2 ชุดคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการบริหารงานกองถ่ายทำภาพยนตร์ของผู้กำกับภาพยนตร์ที่เป็นศิลปินตลก เป็นชุดคำถามที่ผู้ศึกษาใช้สัมภาษณ์ กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ ทีมงานเบื้องหลังการผลิตภาพยนตร์ เป็นหลักโดยมีคำถามดังต่อไปนี้

- 2.2.1 การทำงานของผู้กำกับที่เป็นศิลปินตลกที่ท่านเคยร่วมงานด้วยในแต่ละขั้นตอนในการผลิตภาพยนตร์มีอะไรบ้างทั้งในแง่ของการสั่งการ การบริหาร การควบคุม?
- 2.2.2 ความเข้าใจในศาสตร์ของภาพยนตร์ที่ท่านได้สัมผัสจากผู้กำกับภาพยนตร์ที่เป็นศิลปินตลก เช่นการวางมุกตลก การให้แสง การใช้องค์ประกอบต่าง ๆ ของภาพยนตร์ การเคลื่อนไหวกล้อง การตัดต่อ ฯลฯ (คำถามนี้จะใช้ถามกับทีมงานในแต่ละส่วนที่มีความชำนาญในแต่ละด้านของการผลิตภาพยนตร์) ?

3. ศักยภาพของผู้กำกับภาพยนตร์ที่เป็นศิลปินตลกในการทำหน้าที่บริหารกองถ่ายทำภาพยนตร์ไทย คำถามด้านเกี่ยวกับศักยภาพของการทำหน้าที่บริหารกองถ่ายทำภาพยนตร์ไทยของผู้กำกับภาพยนตร์ที่เป็นศิลปินตลก นั้นเป็นคำถามที่ผู้ศึกษาใช้สัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกันออกไปตามความเหมาะสม ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 2 ชุดดังต่อไปนี้

3.1 ชุดคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อคุณภาพของภาพยนตร์ในเชิงการสื่อสารที่มีผู้กำกับภาพยนตร์ที่เป็นศิลปินตลกคำถามด้านเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อคุณภาพของภาพยนตร์ที่มีผู้กำกับภาพยนตร์ที่เป็นศิลปินตลกนั้นเป็นคำถามที่ผู้ศึกษาใช้สัมภาษณ์ กลุ่มผู้อำนวยการสร้างภาพยนตร์ของบริษัทผลิตภาพยนตร์ และกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ ทีมงานเบื้องหลังการผลิตภาพยนตร์เป็นหลักโดยมีคำถามดังต่อไปนี้

3.1.1 เทคนิคการนำเสนอในภาพยนตร์ สไตส์ส่วนตัว และความหมายข้างในของภาพยนตร์ที่กำกับโดยศิลปินตลกในแต่ละคน เป็นอย่างไร?

3.1.2 ลักษณะร่วมในสิ่งที่มีผู้กำกับที่เป็นศิลปินตลกนำเสนอจากทั้งในแง่ประเด็นและเทคนิคในการนำเสนอ?

3.1.3 รสนิยมในการดำเนินชีวิตที่เชื่อมโยงกับภาพยนตร์ที่มีผู้กำกับเป็นศิลปินตลกแต่ละคนสร้างเป็นเช่นไร?

3.3 ชุดคำถามเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการกำกับภาพยนตร์ของศิลปินตลกเป็นชุดคำถามที่ผู้ศึกษาใช้สัมภาษณ์ กลุ่มผู้อำนวยการสร้างภาพยนตร์ของบริษัทที่ผลิตภาพยนตร์กลุ่มผู้กำกับภาพยนตร์ที่เป็นศิลปินตลก และกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ ทีมงานเบื้องหลังการผลิตภาพยนตร์ เป็นหลักโดยมีคำถามดังต่อไปนี้

3.2.1 คุณสมบัติใดเป็นจุดแข็งในการทำหน้าที่กำกับภาพยนตร์ของผู้กำกับภาพยนตร์ที่เป็นศิลปินตลก?

3.2.2 คุณสมบัติใดเป็นจุดอ่อนในการทำหน้าที่กำกับภาพยนตร์ของผู้กำกับภาพยนตร์ที่เป็นศิลปินตลก?

3.2.3 ในสถานการณ์ปัจจุบันปัจจัยใดที่เป็นโอกาสในการทำงานของผู้กำกับภาพยนตร์ที่เป็นศิลปินตลก?

3.2.4 ในสถานการณ์ปัจจุบันปัจจัยใดที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของผู้กำกับภาพยนตร์ที่เป็นศิลปินตลก?

การวิเคราะห์และสรุปผลข้อมูล

ผู้ศึกษาตรวจสอบข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารสิ่งพิมพ์ทุกชนิด รวมทั้งสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ตามแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้ เพื่อเป็นกรอบในการศึกษา เพื่อนำมาประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ซึ่งเป็นข้อมูลที่รอบด้าน จากนั้นผู้ศึกษาจะนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ในงานวิจัย ได้แก่

1. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ใช้เป็นเกณฑ์การคัดเลือกผู้กำกับภาพยนตร์ที่มาจากความเป็นศิลปินตลก ของบริษัทผู้สร้างภาพยนตร์
2. เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่การทำงานของผู้กำกับภาพยนตร์ที่เป็นศิลปินตลกในเชิงการบริหารงานกองถ่ายทำภาพยนตร์
3. เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพของผู้กำกับภาพยนตร์ที่เป็นศิลปินตลกในการทำหน้าที่บริหารกองถ่ายทำภาพยนตร์ไทย